

**Estudi qualitatiu sobre
Joventut a Andorra
Any 2011**

ÍNDEX:

1. Introducció.....	3
2. Fitxa metodològica.....	4
3. Estudis i orientació acadèmica i professional.....	7
3.1 Trajectòria acadèmica.....	7
3.2 Orientació acadèmica.....	9
4. Família i relacions entre pares i fills.....	11
4.1 Relacions familiars.....	11
4.2 Marge d'autonomia i llibertat.....	12
4.3 Responsabilitats dins de la llar.....	14
5. Temps de lleure.....	15
5.1 Participació.....	16
5.2 Valoració de la parròquia.....	18
5.3 Espai i punt jove.....	24
5.4 Ús del punt jove.....	25
5.5 Interès del punt jove.....	26
5.6 Propostes pels espais jovent de cada parròquia.....	27
6. Oci.....	30
6.1 Temps lliure.....	30
6.2 Oci nocturn.....	31
6.3 Conductes de risc.....	34
6.3.1 Alcohol.....	36
6.3.2 Tabac.....	37
7. Conclusions.....	40
8. Bibliografia.....	43

1. INTRODUCCIÓ

L'Estudi Quantitatiu de Joventut a Andorra, Enquesta als adolescents de 12 a 16 anys, realitzat a principis del 2011 ha proporcionat una sèrie d'informacions sobre els aspectes de la vida dels adolescents del Principat. Un cop analitzat, per tal de complementar la informació obtinguda, s'ha dut a terme un anàlisi de caire més qualitatiu. En aquest s'han realitzat grups de discussió amb joves adolescents de 12 a 16 anys de les set parròquies, el qual permet veure més profundament els comportaments, i hàbits dels adolescents en matèria educativa, familiar i social, així com el seu *modus vivendi* en les respectives parròquies.

Per tant l'objectiu del estudi és analitzar les pautes de comportament que tenen els adolescents al Principat, més concretament la trajectòria acadèmica, l'oci en el temps lliure, així com l'oci nocturn, les actituds davant les conductes de risc, com el tipus de relació familiar. Però també es vol conèixer què fan els joves a les seves parròquies de residència, quines activitats hi practiquen, i l'ús que es fa dels serveis de joventut. Cal destacar que les divergències entre els adolescents de cada parròquia són insignificants, doncs Andorra, és un país molt petit on la població jove és molt homogènia, i per tant no es poden treure diferents conclusions al respecte. L'única temàtica en la qual hi ha petites divergències és en relació a les activitats practicades en la respectiva parròquia de residència, així com l'ús que es fa dels espais de joventut. D'aquesta manera, l'anàlisi qualitatiu d'aquest estudi s'ha obtingut a partir de set grups de discussió, un grup per cada parròquia, amb adolescents entre 12 i 16 anys.

2. FITXA METODOLÒGICA

Com ja s'ha esmentat, la finalitat d'aquest treball es analitzar les pautes i comportaments dels joves entre 12 i 16 anys mitjançant una metodologia estrictament qualitativa. Per assolir aquest objectiu, es van realitzar grups de discussió, concretament set, a cada una de les parròquies, a més a més de tres entrevistes en profunditat. Aquestes entrevistes es van realitzar posteriorment perquè en tres de les set parròquies, Encamp, Ordino i Andorra la Vella, es buscava trets diversos entre els adolescents ja entrevistats. La composició tant dels grups de discussió com de les entrevistes es va dur a terme a través d'algunes característiques sociodemogràfiques com són el sexe, l'edat, la nacionalitat i l'escola. Els joves entrevistats es van escollir en funció d'aquests elements, procurant obtenir i garantir l'heterogeneïtat dins del mateix grup. Tot i que cal remarcar que en algun moment va ser difícil mantenir aquesta heterogeneïtat, ja que determinats grups d'adolescents es coneixien entre ells ja sigui de l'escola, del punt jove, de la parròquia, o d'activitats extraescolars, fet que implica sovint edats similars. D'aquesta manera, es van tenir en compte els criteris sociodemogràfics.

Dades sociodemogràfiques dels joves adolescents participant en els grups de discussió:

Canillo:

- Noia, estudia a l'Escola andorrana d'Encamp
- 1 noia:15 anys, estudia al Lycée Compte
- 1 noia:16 anys, estudia al Lycée Compte de Foix
- 1 noia:15 anys, estudia al Lycée Compte de Foix
- 1 noia:16 anys, estudia a l'escola andorranaNoi, estudia a l'escola de la Margineda
- Noi, andorrà, 15 anys, i estudia al Lycée Compte de Foix
- Noi, andorrà, i estudia al Lycée Compte de Foix
- Noi, andorrà, 15 anys, no va a l'escola

Encamp:

- Noia: andorrana, 16 anys i estudia al Lycée Compte de Foix
- Noia, andorrana, 15 anys i estudia al Lycée Compte de Foix

- Noia, andorrana, 15 anys i estudia a l'Escola Andorrana d'Encamp
- Noi, andorrà, 16 anys i estudia a la Salle a la Seu d'Urgell
- Noi, andorrà, 16 anys i estudia al IEA Joan Brudieu
- Noi, andorrà, 16 anys i estudia al Lycée Compte de Foix

Ordino:

- Noia, espanyola, 13 anys, i estudia a l'EASEO
- Noia, andorrana, 14 anys, i estudia a l'EASEO
- Noia, andorrana, 15 anys, i estudia a l'EASEO
- Noi, andorrà, 16 anys, i estudia batxillerat a l'Escola Andorrana
- Noi, andorrà, 16 anys, i estudia a l'EASEO
- Noi, brasiler, 14 anys, i estudia a l'EASEO
- Noi, italià, 14 anys, i estudia a l'EASEO
- Noi, espanyol, 16 anys, i estudia a l'EASEO
- Noi, italià, 14 anys, i estudia a l'EASEO
- Noi, espanyol, 14 anys, i estudia a l'EASEO
- Noi, andorrà, 14 anys, i estudia a l'EASEO
- Noi, espanyol, 14 anys, i estudia a l'IES Leonardo a Barcelona

La Massana:

- Noia, andorrana, 14 anys i estudia al Lycée Compte de Foix
- Noia, andorrana, 16 anys, i estudia al Lycée Compte de Foix
- Noia espanyola, 15 anys, i estudia secundària a Sant Ermengol
- Noi, espanyol, 14 anys, i estudia a l'EASEO
- Noi, andorrà, 14 anys, i estudia a l'EASEO
- Noi, andorrà, 15 anys, i estudia a l'EASEO
- Noi, espanyol, 13 anys, i estudia a l'EASEO
- Noi, andorrà, 14 anys, i estudia a l'EASEO
- Noi, andorrà, 15 anys, i estudia al Lycée Compte de Foix
- Noi, alemany, 14 anys i estudia a l'escola de la Margineda
- Noi, andorrà, 15 anys i estudia a l'escola de la Margineda

Andorra la Vella:

- Noi, andorrà, 14 anys, i estudia al Lycée Compte de Foix
- Noi, andorrà, 17 anys i estudia al Lycée Compte de Foix
- Noi, andorrà, 17 anys i estudia al Lycée Compte de Foix
- Noi, portuguès, 14 anys, i estudia al Lycée Compte de Foix
- Noi, andorrà, 13 anys, i estudia a l'Escola Andorrana de Santa Coloma
- Noi, portuguès, 14 anys i estudis a l'Escola Andorrana de Santa Coloma
- Noia, espanyola, 13 anys, i estudia a l'Andorrana de Santa Coloma
- Noia andorrana, 14 anys, i estudia al Lycée Compte de Foix
- Noia andorrana, 16 anys, estudia a l'Andorrana de Santa Coloma
- Noia portuguesa, 16 anys, i estudia a l'Escola Espanyola de secundària

Sant Julià de Lòria:

- Noia, portuguesa, 12 anys i estudia a l'Escola Andorrana
- Noia, portuguesa, 12 anys i estudia a l'Escola Espanyola
- Noia, andorrana, 12 anys, i estudia al Janer
- Noia, andorrana, 12 anys i estudia al Janer
- Noia, portuguesa, 12 anys i estudia a l'Escola Espanyola
- Noia, moldava, 13 anys i estudia a l'Escola Espanyola
- Noi, portuguès, 16 anys i estudia al Lycée Compte de Foix
- Noi, andorrà, 16 anys, i estudia al Lycée Compte de Foix
- Noi, andorrà, 16 anys, i estudia al Lycée Compte de Foix
- Noi, andorrà, 16 anys, i estudia a la Margineda

Escaldes-Engordany:

- Noia, portuguesa, 14 anys, i estudia al Lycée Compte de Foix
- Noia, andorrana, 16 anys, i estudia al Lycée Compte de Foix
- Noi, andorrà, 16 anys i estudia al Lycée Compte de Foix
- Noi, andorrà, 12 anys i estudia al Lycée Compte de Foix
- Noi, andorrà, 15 anys i estudia al Lycée Compte de Foix
- Noi, portuguès, 14 anys i estudia al Lycée Compte de Foix
- Noi, andorrà, 16 anys i estudia al Lycée Compte de Foix

3. ESTUDIS I ORIENTACIÓ ACADÈMICA I PROFESSIONAL

La trajectòria educativa reflexa la continuïtat o discontinuïtat en els estudis, des de l'inici de la segona ensenyança fins a la universitat. Aquesta intenció de continuïtat sovint pot estar condicionada per l'orientació acadèmica i professional que se'ls hi proporciona als joves. L'orientació entesa com a part fonamental de l'educació, té com a finalitat respondre a les necessitats educatives de l'alumnat segons les característiques, interessos i motivacions de cada un d'ells. Aquest procés implica una sèrie d'estratègies educatives per tal de facilitar el procés d'aprenentatge. Així doncs, l'orientació educativa tracta d'atendre el desenvolupament personal del alumne.

3.1. Trajectòria acadèmica:

La importància de la formació i l'educació continua a dia d'avui genera un augment de les taxes d'escolarització post-obligatòria. Els joves doncs arriben de manera massiva a la universitat, fet que s'explica, d'una banda per la necessitat d'obtenir un ampli currículum acadèmic davant la competitivitat en aquest àmbit, i d'altra banda per la crisi actual en el mercat laboral, en el qual la oferta laboral és molt reduïda, i per tant els joves aprofiten per ampliar la seva formació, i donar continuïtat a la seva trajectòria.

En l'àmbit educatiu, s'observa que una gran majoria dels joves enquestats, un 63%, volen seguir la seva trajectòria acadèmica cursant formació professional i estudis universitaris un cop finalitzin l'ensenyança obligatòria.¹

Així es demostra en els grups de discussió, que la majoria dels adolescents tenen clar que volen seguir estudiant un cop hagin assolit l'ensenyament obligatori. Tot i que en l'enquesta de joventut es va recollir que un 22% dels joves enquestats encara no sabien que farien després del ensenyament obligatori, aquest fet es veu també realçat en les entrevistes, doncs alguns es senten perduts a l'hora d'anticipar el seu futur, i consideren que és d'hora per prendre cap decisió. A més a més entre alguns

¹ Enquesta als adolescents de 12 a 16 anys: "Què vols fer quan acabis l'ensenyament obligatori?"

adolescents que volen fer formació professional se'n van a la Seu D'Urgell, ja que a Andorra la oferta és reduïda en comparació al país veí. Altres es decanten per fer estudis universitaris fora del país atès que les titulacions no estan homologades a nivell Europeu i per tant tenen la intenció de marxar a estudiar una carrera universitària a Barcelona, Toulouse, o altres grans ciutats. Així, a grans trets, la majoria dels adolescents tenen expectatives de futur pel que fa a nivell formatiu:

“Estudiar, porque tal y como están las cosas hoy en día... Pero hay otro... es que las dos cosas podrían ser porque ahora en el trabajo te piden experiencia, pero ya me dirás tu, alguien que sale del bachillerato a la universidad, tiene una buena formación y busca trabajo... Yo he oído casos de gente que sale con el bachillerato o está estudiando a bajo, viene y no le sirve de nada porque necesitan experiencia.” (Noi, 17 anys, Encamp)

“Yo no tenía las cosas muy claras, pero llegué en un momento que en el cole nos dijeron... íbamos haciendo fichas y viendo lo que queríamos ser. Fue un momento de reflexión y de mirar lo que había aquí en Andorra y me decanté por la informática porque es una cosa que me gusta, los ordenadores, y bueno en la Seu vi que iba una doble titulación informática y gestión administrativa. Y sin duda me eché para delante. Es en el instituto Joan Brudieu, una FP. A parte de que está lejos por el transporte, lo demás bien. No nos subvencionan por esto, no nos dan ni becas ni nada. Bueno en mi caso no porque dicen que lo podemos hacer aquí en Andorra pero claro, desde Andorra hacia el exterior no te lo convalidan, en cambio de España hacia otros países si.” (Noi, 17 anys, Encamp)

“De momento hacer una FP y luego sacarme una titulación. Bueno ahora es que hasta para ser barrendero tienes que tener una titulación...” (Noi, 14 anys, La Massana)

“Estudiar lletres a Barcelona” (Noia, 16, La Massana)

“Ser mecànic a la Seu, a una escola per fer un FP.” (Noi, 14 anys, La Massana)

“Trabajar en algo que me guste, seguiré estudiando para tener un buen trabajo de futuro. Informática, sino contabilidad, que es lo que se me da bien” (Noi, 16 anys, Sant Julià de Lòria)

“Trabajar en informàtica, estoy pensando, estaría bien en Aixovall una FP y sacarme un título.” (Noi, 15 anys, Escaldes-Engordany)

3.2. Orientació acadèmica:

Als inicis d'aquesta etapa de la vida, sovint els joves necessiten un mínim d'orientació pel que respecta als estudis i la formació, la feina, i fins i tot en temes relacionats a hàbits socials, salut, entre altres, doncs molts cops es senten desorientats i desinformatos. És per això que algunes institucions oficials disposen de centres d'orientació i punts d'informació per als joves. Una de les més importants és l'escola, essent una de les principals institucions socialitzadores. Un 69% dels joves enquestats, saben on dirigir-se per obtenir informació sobre els estudis i la formació, envers un 18% que no, però en canvi, quan es demana sobre aspectes relacionats amb el treball gaire bé de la meitat d'aquests joves (47%) sabrien on acudir per informar-se sobre la vida laboral².

Entre molts d'ells, l'orientació que reben és beneficiosa, doncs la informació proporcionada contribueix a prendre decisions pel que fa al seu futur tan acadèmic com laboral. Per contra, altres joves no gaudeixen d'aquesta orientació, i per tant la busquen.

“El cole organizó un fórum de... *Forum des metiers*. Y allí había todos... los trabajos y todo esto y podías ir al que quisieras para ver” (Noi, Canillo)

“Hi ha un senyor que et demana que t'agrada però et desmotiva també, perquè diu que tot és massa difícil, que són molts anys, massa estudi, amb les notes no hi arribem...” (Noia, 15 anys, Encamp)

“Yo no lo tengo muy claro, es muy difícil, hay muchas cosas que nos interesan...” (Noi, 15 anys, Ordino)

“Al espai Jove podria haver-hi una orientació, per estudiar, per anar a treballar, o sigui ara estem a una edat que dintre de poc tindrem que decidir on anar...” (Noia, 16 anys, La Massana)

“Tenemos un psicólogo de orientación, yo nunca he ido.” (Noi, 14 anys, Andorra la Vella)

² Enquesta als adolescents de 12 a 16 anys: “Saps on dirigir-te per trobar informació sobre els estudis?”

Això reflexa que l'orientació quant als estudis està ben assolida, en canvi hi ha més desinformació en relació a aspecte d'accés al món laboral.

“En el lycée tenemos un señor que nos lo explica exactamente todo. Lo que le preguntemos, porque es un psicólogo que habla de eso!” (Noi, 16 anys, Sant Julià de Lòria)

“Nos explica, bueno tu le explicas lo que quieres hacer y el te explica las etapas que tienes que hacer para seguir, sacarte la carrera...” (Noi, 16 anys, Sant Julià de Lòria)

“Solo hablan con los que tienen muchos problemas o con los que a los profesores les parecen problemáticos para... quitárselos de encima! Por decirlo de alguna forma.” (Noia, 14 anys, Sant Julià de Lòria)

“Tenemos un psicólogo en el cole para hablar de estos temas, y nos da libros para que veamos, estamos muy bien informados. No todo el mundo está informado porque hay quien sale del cole sin saber que hacer.” (Noi, 14 anys, Escaldes-Engordany)

4. FAMÍLIA I RELACIONS ENTRE PARES I FILLS

Arrel del procés d'industrialització, del procés d'individualització així com altres fets causats per la globalització, la societat ha viscut una sèrie de canvis estructurals que han tingut una determinada repercussió sobre molts àmbits, entre ells, en el familiar. Doncs al procés d'individualització sumat de la dissolució de la família patriarcal, emergeix un nou model de família, anomenada família negociadora³. Aquesta fa al·lusió al canvi en les relacions entre generacions. D'aquesta manera, la família negociadora ve caracteritzada pel consens i la conciliació d'interessos i visions diferents.

4.1. Relacions familiars:

Un dels grans canvis que s'ha produït en els últims temps en l'àmbit familiar ha estat les característiques de les relacions entre pares i fills. En aquestes relacions prevalen uns altres valors, doncs varien els estils educatius, a favor d'una flexibilització de les normes i l'establiment d'unes relacions cada cop més negociadores entre els membres de la família. A més a més, sabent que l'adolescència és l'etapa de transició cap a la maduresa, cap a la vida adulta, suposa la recerca d'autonomia i l'obtenció d'amples marges d'actuació individual respecte al nucli familiar. D'aquesta manera, aquests comportaments poden arribar a generar certa tensió entre les relacions familiars, entre pares i fills.

Així apareixen una sèrie de conflictes d'interessos entre els adolescents i els pares, conflictes que giren al voltant d'aspectes quotidians com ara els hàbits, costums, responsabilitats, establiment d'algunes pràctiques i horaris d'oci. I alhora la relació entre pares i fills es veu afectada. Tot i això, la valoració que fan els adolescents de les relacions amb els seus pares, és en la majoria dels casos bona. Aquests conflictes no repercuteixen doncs en una valoració negativa. Fet que no significa que la relació entre

³ G. MEIL. (2006) Padres e hijos en la España actual. Colección de estudios sociales nº 19, Fundación La Caixa, Barcelona.

ambdues parts sigui puntualment complicada, i per tant cal destacar però, que la relació es podria dir que es tensa a causa de determinats temes, com ara escolars, d'estudis o inclús en el moments de pactar aspectes com ara les sortides nocturnes. S'ha mostrat que un 83% dels adolescents declaren mantenir una bona o molt bona relació amb els seus progenitors, davant de prop d'un 2% que declara tenir una relació dolenta. Alguns joves afirmen tenir una bona relació malgrat que sorgeixen alguns conflictes puntuals.

“Bueno, depèn del dia... quan ensenyas les notes pues... Jo amb els dos bé, menys quan vull sortir de festa.. pos amb cap...” (Noia, Canillo)

“Bona, parlem de tot. Bueno a vere, de tot tot no! Hi ha límits no? Però... si podem parlar entre tots de qualsevol tema, però cara a cara ja no.” (Noia, 15 anys, Encamp)

“La relació és complicada i perillosa...” (Noi, 15 anys, La Massana)

“Bien, normal, como siempre. Lo único que ahora, como vamos creciendo y salimos más tarde, pues a veces pueden haber conflictos, pero bueno es casi siempre lo mismo.” (Noi, 16 anys, Sant Julià de Lòria)

“Yo cada vez mejor, porque van viendo que voy creciendo...” (Noi, 16 anys, Sant Julià de Lòria)

“Cuando vas creciendo van viendo que vas... te toman como adultos. Antes a lo mejor no te escuchaban, y ahora te escuchan a la primera.” (Noi, 16 anys, Sant Julià de Lòria)

“Yo la relación con mis padres muy mal, siempre nos estamos discutiendo porque creen que soy muy pequeña para entender las cosas, aunque yo las entiendo, pero ellos se creen que no. Va de mal en peor, porque siempre llevan la contraria.” (Noia, 14 anys, Sant Julià de Lòria)

4.2. Marge d'autonomia i llibertat:

Com ja s'ha esmentat, l'adolescència és una etapa en la qual la recerca d'autonomia i llibertat té molt de protagonisme. L' individualisme, i l'actuació individual com una forma de recerca d'aquesta autonomia esdevé un valor predominant entre els més joves, procurant obtenir el seu propi espai, amb un determinat marge de llibertat. A mesura que el jove va creixent, aquest incrementa la seva part d'independència en

relació a la seva família. Tot i això la recerca d'aquesta autonomia es veu minvada per part dels pares. Doncs aquests imposen una sèrie de normes pel que fa la convivència i hàbits dels joves, restringint així la seva llibertat.

Un 45% dels joves manifesta gaudir sempre o gaire bé sempre d'autonomia i llibertat, en front un altre 45% que diu que només a vegades⁴. Fet que es veu reflectit, doncs en molts casos, els joves adolescents estan sotmesos a un control mínimament estricte pel que fa als horaris, companyies i amistats, i estudis, sobretot si són més petits.

“Ten cuidado con lo que haces.” (Noia, 16 anys, Canillo)

“Bueno a mi no em deixen sortir, perquè a la meva germana gran li va passar lo del coma etílic, i no em deixen sortir fins tard i depèn de amb qui surti. I doncs clar ho pago yo. I m'agradaria que confiessin.” (Noia, 15 anys, Encamp)

“Nuestro padre, el de mi hermana y el mío, nos sobreprotege y no nos deja hacer tantas cosas como hacen los chicos de nuestra edad.” (Noi, 16 anys, Ordino)

“No sé, porque hay momentos que te tratan más como un niño pequeño que como... porque claro, tu dices: ¿Puedo hacer esto? No. Cuando tú ves que todo el mundo lo hace.” (Noi, 14 anys, La Massana)

“Por ejemplo, a ti te dicen a las 20 horas en casa y ves a un niño de tu edad, o más pequeño que va a las 22 horas o a las 22h30.” (Noi, 15 anys, La Massana)

“Hay momentos que te tratan como un niño, y cosas que te dejan hacer, y otras como un mayor y te dejan hacer cosas que no puedes hacer. Yo que sé, como freír unas salchichas.” (Noi, 13 anys, La Massana)

“Yo si el día anterior he fet els deures i no em queda res a fer, pos jo puc sortir, amb els horaris que hi ha a casa.” (Noi, 14 anys, Andorra la Vella)

⁴ Enquesta als adolescents de 12 a 16 anys: “Els pares et donen autonomia o marge de llibertat suficient?”

4.3. Responsabilitats dins de la llar

Com més grans es fan els joves més responsabilitats se'ls hi delega, i ells mateixos les adopten. Aquestes responsabilitats són a l' inici obligacions imposades pels pares, tot i que després acaben sent automatismes i espontànies per part d'alguns joves. Una gran majoria dels enquestats (66%) declaren dedicar-se entre 1 i 5 hores a la setmana a tasques domèstiques. I efectivament, un ampli nombre de joves declaren participar en les tasques domèstiques de manera quotidiana.

Les responsabilitats que assumeixen en primer lloc els joves són les tasques més senzilles, les referides a les pertinences pròpies, com ara fer-se el llit, ordenar l'habitació i treure la pols, tenir cura de la roba. En un segon pas, quan són més grans, assumeixen petites tasques que són considerades com a responsabilitats dels pares així com parar i desparar la taula, treure les escombraries o fregar els plats. Així ho declaren els entrevistats:

“Lavar la casa, y no es coña eh, en serio! (Noi, Canillo)

“Hacer mi cama, lavar los platos, tirar la basura, y muchas cosas más.”

“Bueno yo lo que es obligación no lo veo, también lo veo normal, que me hagan poner la mesa... Ya es un acto que lo veo directo de mi. Entre semana hago más, yo los platos no. Hago la mesa y pongo la ropa a estender. Y bueno la cama siempre la hago, cuando me levanto la hago.” (Noi, 17 anys, Encamp)

“Yo lo que hago cada fin de semana es limpiar mi habitación y a parte entre semana lo que es, que se yo, fregar los platos... o no sé... y la cama no es ninguna obligación, es una cosa automática del día...” (Noi, 17 anys, Encamp)

“Bueno yo en mi casa tengo que ayudar a mi madre a poner la mesa, a limpiar la casa como puedo, y a cuidar de mi hermana.” (Noi, 15 anys, Escaldes-Engordany)

“Yo ninguna, pero si me piden de hacer algo como poner la lavadora o algo lo haría, pero si no me dicen nada no lo hago.” (Noi, 16 anys, Sant Julià de Lòria)

5. TEMPS LLIURE:

L'oci correspon a les activitats realitzades en el temps lliure, fora de les obligacions i ocupacions habituals. Però com a oci, cal diferenciar-ne diferents tipus: l'oci casual que consisteix en passejar, l'oci formal com poden ser les activitats extraescolars i, l'oci comercial, el qual fa referència al consum i tot el que se'n deriva, com ara, anar de compres, anar al cinema, anar a prendre quelcom, entre altres. L'oci ha esdevingut un factor de canvi i d'evolució social, provocant canvis a nivell familiar, en el sector laboral, en la participació política i cultural així com en la vida religiosa⁵.

El que es pretén en aquest apartat, a més a més d'observar les pràctiques dels adolescents en les seves parròquies, és diferenciar el tipus de participació en les activitats que duen a terme els adolescents. Com s'explicarà més endavant, la participació entesa com la involucració activa, es dóna en situacions reduïdes, en canvi la pràctica en l'àmbit esportiu i lúdic és major. Cal un incís, i és que l'ús del concepte participació adopta un significat diferent en funció del context, i per tant quan és parla d'activitats esportives, activitats proposades per la parròquia, la participació a la que ens referim és la d'assistir, no suposa una implicació activa en una causa.

Així doncs una banda s'ha destacat que part del temps lliure entre els adolescents es dedica a l'oci formal. Aquest correspon a les activitats extraescolars, les quals engloben en un primer lloc l'estudi, la realització de deures, estar amb els amics, als jocs (videojocs) i mirar la televisió. Cal subratllar que aquest oci es practica majoritàriament durant la setmana, de dilluns a divendres, i en canvi els caps de setmana es realitza un oci més casual i comercial. Seguidament, aquestes activitats inclouen la pràctica esportiva. Es a dir, totes aquelles activitats practicades en federacions, clubs o entitats. Segons els resultats de l'enquesta de Joventut 2010, una gran part dels adolescents (44%) practiquen alguna activitat esportiva. Aquesta representa una de les pràctiques

⁵ Dumazedier, Joffre (1975) Ocio, en Enciclopedia de las Ciencias Sociales, Madrid, Aguilar.

més realitzades pels adolescents. Davant d'un reduït 14% que afirma assistir en una activitat cultural en el seu temps lliure.

En demanar als joves si participen en alguna activitat proposada dins la parròquia, molts d'ells declaren practicar determinades activitats esportives, mentre que ningú al·lega participar en una associació no esportiva, o de caràcter ociós. D'aquesta manera, la pràctica esportiva i les activitats al aire lliure es realitzen amb més freqüència entre els nois que entre les noies.

“Jo vaig fer piscina però tornaré aquest any, faig dansa, pintura i ja està.” (Noia, 15 anys, Encamp)

“Hacemos judo aquí...” (Noia, 14 anys, Ordino)

“Voy al ECA” (Noia, 16 anys, La Massana)

“Al futbol club La Massana”. (Noi, 14 anys, La Massana)

“Atletismo” (Noi, 14 anys, Andorra la Vella)

“Artes marciales, Kung-fu.” (Noi, 17 anys, Andorra la Vella)

“Juego en el fútbol club Andorra, hace 3 años. Y ahora me han llamado para la selección e iremos algún día a jugar.” (Noi, 16 anys, Sant Julià de Lòria)

“La mayoría aquí en Sant Julià, hasta los pequeños, lo hacemos.” (Noi, 15 anys, Sant Julià de Lòria)

“Hago fútbol sala, pero no en el mismo equipo ni nada. Yo hacia fútbol sala aquí, pero ahora estoy en el equipo de fútbol femenino de Escaldes.” (Noia, 14, Sant Julià de Lòria)

“Ahora he dejado el fútbol por el Karate un poco, pero volveré” (Noi, 16 anys, Sant Julià de Lòria)

“Yo hago esbart en Sant Julià” (Noia, 12, Sant Julià de Lòria)

A banda d'això, altres joves també practiquen esport, com ara l'esquí o la bicicleta, tot i que no formen part de cap federació ni club, sinó que van per la seva banda.

Participació:

Com s'ha esmentat, la pràctica en les activitats està molt vinculada al temps lliure i ociós, tot i que aquesta es dona més en l'àmbit esportiu i lúdic que no en les activitats culturals i artístiques, ens trobem davant d'una davallada de les activitats de caràcter

cultural i associacionistes. Per tant, aquí entenem la participació com a intervenció i involucració activa per part dels joves. El que es veu és que el 44% dels joves realitzen alguna activitat esportiva en el seu temps lliure. Són pocs els que dediquen el seu temps a involucrar-se activament en algun afer de la parròquia. Com s'ha manifestat alguns formen part de la comissió de festes. En reduïts casos, alguns adolescents formen part de la comissió de festes, doncs s'involucren activament en l'organització de les festes de la parròquia. Això s'ha donat en dos parròquies, Canillo i Encamp.

“Nosotros tres estamos en la comisión del Tarter y todo eso. Ellos dos entran el año que viene en la de aquí Canillo” (Noi, 15 anys, Canillo)

“Lo que es la comisión de fiestas, en Carnaval, piden voluntarios y hay sobre los cincuenta o sesenta. Nosotros estamos dentro.” (Noi, 17 anys, Encamp)

Es destaca, que sovint, alguns joves únicament participen si posteriorment hi ha premi, els al·licients en participar es redueixen a la dita recompensa. Ells mateixos reconeixen que l'atracció a determinades activitats ve donada pels premis. Es demana si els hi agradaria participar en activitats al punt jove, i alguns responen afirmatiu en cas de rebre quelcom a canvi.

“Si dan premio si” (Noi, 15 anys, Escaldes-Engordany)

“Juegos donde podemos ganar cosas” (Noi, 12 anys, Escaldes-Engordany)

“Por Facebook, poniendo premios. Porque así la gente tiene más ganas de ganar, así se participa, se lucha por la victoria. Es el instinto ganador, tu quieres ganar y si ves uno que te supera tu lo vas a superar a él.” (Noi, 14 anys, Escaldes-Engordany)

“Te da más ganas, la gente es vaga por naturaleza, y yo personalmente si me dan un premio por hacer algo intentaré hacerlo.” (Noia, 14 anys, Escaldes-Engordany)

6.2. Valoració de Parròquia:

En aquest apartat es recull la percepció que tenen els adolescents de la seva parròquia de residència, les activitats proposades que s'hi duen a terme, així com els elements que consideren que caldria millorar. En funció de la parròquia de residència s'observa una tendència o una altra. En l'enquesta de joventut, un 45% dels casos declaraven passar majoritàriament el seu temps lliure a Andorra la Vella, seguit d'un 31% a Escaldes-Engordany. Tant Andorra com Escaldes són les parròquies on es concentra l'activitat comercial i d'oci del país. Tenint en compte que un dels grans pilars d'oci entre els joves és anar a les grans superfícies comercials a comprar, a passejar, al cine, etc, les dues parròquies disposen de centres comercials (l'Illa, Pyrenées) a on els joves poden anar a passar la tarda. Normalment hi ha uns punts concrets a on els joves es reuneixen: L'Illa Carlemany. Des de la seva inauguració, molts joves el trien com a lloc per passar les tardes amb els amics. En els grups s'il·lustra el fet que els que viuen a les parròquies altes afirmen passar més temps a la capital o a Escaldes-Engordany donat que hi ha una oferta més ampla d'oci, fet que només passa de manera puntual a les parròquies altes, en el cas de les festes majors per exemple. Però per altra banda, es dona també el discurs dels joves que declaren quedar-se a la seva parròquia perquè a més a més de ser atractiva, és més tranquil·la, hi ha menys moviment i menys turistes. D'altra banda, les parròquies altes no constitueixen un punt d'atracció tan alt pels joves, perquè no disposen de tanta oferta, i pel que fa a aquests aspectes es consideren "avorrides", però són valorades molt satisfactòriament pel seu entorn i la seva tranquil·litat.

Canillo:

"Molta muntanya, pistes d'esquí." (Noia, 15 anys)

"A mi, a mi no m'agrada, no m'agrada que per exemple, a Escaldes o Andorra hi ha... més gent, més... No sé com explicar-ho. Més actual, més juvenil, no sé. Hi ha més gent, més roba, cines, no sé, tot això." (Noia, x anys)

"És molt antic Canillo, ho veig molt antic. Molt poble dels anys 70 o 80..." (Noia, x anys)

Encamp:

“¿Lo que me gusta de Encamp? Pues... el tipo de gente que te encuentras, que es muy tuya y a parte no sé... que las fiestas las vivimos de otra manera. Los carnavales son muy típicos aquí. 24 horas de fiesta. Fiesta, mucha fiesta. Mucha gente, todo el mundo viene de Andorra hacia aquí y no sé, se guarda siempre la tradición de fiestas. La osa y todo esto, pues no se queda sólo en la disco móvil, sino lo que es teatro y eso pues también.” (Noi, 17 anys)

“Les pistes d’esquí, l’ambient que hi ha, i que ho tens tot al costat.” (Noia, 15 anys)

“Sí, sobre todo, bueno, gran parte de las parroquias, pues... en Andorra, en Andorra y Escaldes porque hay más gente, hay más movimiento y das vueltas...” (Noi, 17 anys)

“Sí, hay más movimiento, la Illa Carlemany y no sé, eso! No sé, hay como una concentración de la gente” (Noi, 17 anys)

Ordino:

“A mí lo que me gusta de la parroquia es el campo este, y el polideportivo este, porque no sé, no es tan abierto como Escaldes, que tiene el Prat del Roure, la plaza de Caldea y todo esto. No sé yo veo Ordino un poco más cerrado, no viene mucha gente. Aquí no ves mucha gente de nuestra edad jugando en un sitio, los ves más en Andorra o Escaldes.” (Noi, 15 anys)

“A mí Ordino me gusta, es bonita, no es todo edificio, hay más plantas, un cambio un poco grande.” (Noi, 16 anys)

La Massana:

“M’agrada la parròquia, perquè és civilitzada, és més natural, no hi ha tantes botigues ni tanta gent.” (Noia, 16 anys)

“No hay muchas normas y se puede hacer más o menos lo que se quiera.” (Noi, 14 anys)

“A mi m’agrada perquè és bastant tranquil·la i sempre que quedes amb algú trobes algo a fer.” (Noi, 14 anys)

Andorra la Vella:

“Andorra tiene más cosas que atrae a los jóvenes.” (Noi, 14 anys)

“Doncs hi ha coses bones, hi ha espai pels nens, espais per divertir-se, i bueno lo dolent, no trobo res dolent. Doncs jo a vegades vaig al parc amb alguns amics, i sinó

anem donant voltes per Andorra, hi ha moltes coses que tenim que veure i encara no hem vist... coses noves.” (Noi, 13 anys)

Sant Julià de Lòria:

“Es la mejor parroquia, hay más ambiente en las otras parroquias, pero en esta se está bien.” (Noi, 16 anys)

“En esta no hay tantos conflictos como en las otras parroquias... muchas peleas por Andorra y eso. Y aquí no, aquí to calmao.” (Noi, 15 anys)

“Es la mejor parroquia porque es la parroquia más tranquila que hay. Vas a otra y no tienes tanta tranquilidad, muchos turistas, mucho agobio.” (Noi, 16 anys)

“A mi no me gusta porque no hay tantas cosas, es muy... a mi me parece aburrido. Está bien que sea tranquilo pero le faltan cosas: tiendas, y sitios para ir, parques. Yo aquí nada, porque yo siempre voy a Andorra.” (Noia, 14 anys)

Escaldes-Engordany:

“A mí me gusta Escaldes por la gente que hay y es el centro del comercio. El parque, y se puede jugar a futbol. Se pueden hacer muchas cosas, por ejemplo, ir al cine, muchas actividades.” (Noia, 16 anys)

“Me gusta más La Massana, está más limpio, se respira más bien. Hoy he ido y no había tantos chicles pegados en el suelo.” (Noi, 12 anys)

Un cop realçada la valoració de cada parròquia pels adolescents, se'ls demana que és el què fan a les seves respectives parròquies, quines activitats realitzen, i com passen el seu temps lliure. Com ja s'ha mencionat, es destaca que Andorra la Vella i Escaldes-Engordany són el punt de trobada de molts dels adolescents. Dels que viuen a les parròquies altes, es constata que els adolescents que dediquen part del seu temps lliure al esport, ho fan a la pròpia parròquia, en canvi, els que es retroben amb els seus amics, passen i van a prendre quelcom, ho fan al nucli, és a dir, a Escaldes-Engordany (Prat del Roure, Illa Carlemany) o a Andorra la Vella (Parc Central).

Canillo:

“Les nenes, pos... pos anar a Andorra, baixem a Andorra i anem a l'illa, al Polaris...”
(Noia, x anys)

“Anar al palau de gel, no sé... És que no... no hi ha res a fer.” (Noia, 14 anys)

“Què fas aquí? Vas al camping, vas a la muntanya, vas a esquiar, veus, tot això...” (Noi, 15 anys)

Encamp:

“Yo a Andorra baixo perquè hi ha el Prat del Roure, a Escaldes.” (Noia, 15 anys)

“Ir al espai, ahora que llega el verano ir a la piscina, al campito de fútbol... eso los chicos, las chicas no sé.” (Noi, 17 anys)

“Nosotras nos vamos a dar vueltas por Encamp, o vamos a la piscina o a la montaña, depende del día.” (Noia, 17 anys)

“Jo sempre baixo, mai em quedo a Encamp perquè no m’agrada... vaig a Andorra la Vella o Escaldes, perquè hi ha cines, botigues...” (Noia, 15 anys)

“Jo vaig a la muntanya, o fer bici per Engolasters.” (Noi, 16 anys)

Ordino:

“A ver, hay para los críos pequeños el parque, y para nosotros hay Andorra, ¿no? Yo no hago nada aquí.” (Noia, 14 anys)

“Si, tot i que no hi passo massa temps.” (Noi, 16 anys.)

“Bueno yo aquí a Ordino no és que faci gran cosa, yo me’n vaig més al centre, a Andorra.” (Noia, 15 anys)

“Els que es queden aquí van a Jugar al futbolín al Xaloc o al poliesportiu o... no sé.” (Noi, 16 anys)

La Massana:

“Piscina, esquiar...” (Noia, 14 anys)

Andorra la Vella:

“Jo aquí a Andorra yo ya tinc bastant, hi ha de tot del que jo vull. Vaig al centres comercials amb les meves amigues. Anem passejant i mirem les coses que hi ha.” (Noia, 13 anys)

Sant Julià de Lòria:

“Jugamos a la cartas aquí, en los bares, en el Germán, lo que falta aquí en el punt Jove.” (Noi, 15 anys)

“Yo quedar con mis amigos por aquí, que se está tranquilo... en el parque.” (Noia, 14 anys)

“A jugar, o nos subimos a Andorra a dar una vuelta.” (Noi, 16 anys)

Escaldes-Engordany:

“Ir hacer mountain bike, ir hacer tiro en arco, ir a Caldea, o ir a la piscina. Hay el centro comercial más grande. Hay tres parques juntos.” (Noi, 13 anys)

“Nos reunimos en el parque, o cada uno va a su bola y luego nos reunimos y vamos por ahí a jugar.” (Noi, 14 anys)

A més de saber que fan els adolescents a les seves respectives parròquies, se'ls ha preguntat quins elements o activitats troben a faltar.

En l'enquesta realitzada a les escoles (2011), la pregunta sobre els serveis que possiblement trobessin a faltar els adolescents, s'ha observat que en la majoria dels casos es consideren necessàries més activitats que afavoreixin la mobilitat dels joves (Colònies, viatges educatius, intercanvis), així com més activitats d'oci nocturn, i espais de joc pels adolescents majors de 12 anys. Aquest fet es veu reflectit pel que s'ha dit en els grups de discussió en la temàtica parroquial, però també respecte l'espai jovent. A grans trets els joves demanen més espais d'oci.

Canillo:

“Una discoteca!” (Noi, 14 anys)

“Un camp de futbol exterior.” (Noi, 15 anys)

Encamp:

“Yo comparto que le faltan más cosas... más cosas por hacer por aquí. Porque gran parte del año hay fiestas y tal pero hay días en qué dices: ¿Qué hago en mi parroquia?” (Noi, 17 anys)

“El parque que tenemos aquí... no hay nada, solo para niños pequeños, y para los mayores.” (Noi, 17 anys)

“Faltan espacios de ocio para los jóvenes, para nuestra franja de edad.” (Noia, 16 anys)

Ordino:

“Una discoteca, o una piscina, pero tipo Serradells... un nuevo deQluve!” (Noi, 15 anys, Ordino)

“Canviaria... pues la comunicació dels transports i això! Acaba molt dora. I apart de que està molt desplaçat d’Andorra a la ciutat” (Noi, 16 anys)

La Massana:

“Un rocòdrom” (Noi, 13 anys)

Andorra la Vella:

“Más juegos” (Noi, 14 anys)

Sant Julià de Lòria

“Alguna discoteca, que aquí no hay buenas discotecas.” (Noi, 16 anys)

A més a més, demanen sales de joc, on puguin jugar al futbolí i billar, ja que al punt jove l’espai és molt reduït.

Escaldes-Engordany:

Pel que fa a aquesta parròquia no és fa cap esment respecte a infraestructures o activitats que trobin a faltar els adolescents.

5.3. Espai i punt Jove

L'espai jove i el punt jove són espais dedicats als joves. Cada parròquia disposa d'aquest servei, el qual ofereix punts d'informació sobre diverses temàtiques, com ara estudis, ocupació, habitatge, salut, a més a més d'activitats de caire lúdic, ociós, i cultural. L'objectiu principal d'aquests centres radica en promoure la participació i la dinamització dels joves del Principat.

En relació a això, se'ls hi ha fet una sèrie de preguntes sobre el espai o punt jove de la seva parròquia, per tal d'esbrinar quin ús se li dona al servei, així com el interès d'aquest, a més a més de fer aportacions i propostes per tal de millorar el servei.

Segons l'enquesta a les escoles al 2010, la gran majoria de joves enquestats declaren conèixer els espais o punts joves de les seves respectives parròquies, malgrat això, la participació és reduïda.

Molts dels joves que assisteixen als espais de joventut coneixen aquests a través dels amics majoritàriament, de la xarxa social (*Facebook*), però també a través el propi coordinador del espai que ell mateix en fa difusió.

“Me lo dijeron los amigos” (Noi, x anys, Canillo)

“Por la gente del espai jove” (Noi, 17 anys, Encamp)

“Home si, jo sé on està però no hi he entrat mai.” (Noia, 15 anys, Encamp)

“Por el cole” (Noia, 14 anys, Ordino)

“Nos hemos reunido todos en el comú y hemos explicado... nos dijeron qué queríamos para La Massana.” (Noi, 14 anys, La Massana)

“Pues... mis amigos del cole y del exterior.” (Noi, 17 anys, Andorra la Vella)

“Jo crec que ho vaig començar a conèixer per quedar amb els amics, o venir a fer els treballs.” (Noi, 14 anys, Andorra la Vella)

“Al pasar por aquí vimos que abrían esto, y ya vinimos el primer día. Y ese día no tenía cole, y por casualidad pase por delante, entre... y fui el primer socio!” (Noi, 16 anys Sant Julià de Lòria)

“Pues me llevó un amigo porque iba a entreno a las 8h aquí arriba, y para pasar el rato antes de entreno, como el punt jove cierra a las 8h pues te quedas aquí hasta las 8h y luego subes a entreno.” (Noi, 12 anys, Escaldes-Engordany)

I a més a més en la gran majoria dels entrevistats creuen que per fer una major difusió del centre cal fer ús de la xarxa social *Facebook*, perquè és un mitjà que pot arribar a proporcionar molta informació donat que és una xarxa multitudinària i en la qual tothom hi accedeix. Una de les solucions més proposades ha estat la de crear esdeveniments pel *Facebook*, especificant l'hora i la durada.

5.4. Ús del punt jove:

La utilitat dels centres varia en funció dels joves entrevistats, tot i que a grans trets en fan un ús ociós i lúdic. Doncs molts d'entre ells assisteixen al punt jove per fer ús dels ordenadors i d'Internet, trobar-se amb els amics i jugar a jocs de taula o a cartes, jugar a les vídeoconsoles, i ifins i tot per fer els deures.

“Ir a Internet, jugar a la Wii” (Noi, x anys, Canillo)

“Jugar a la play” (Noi, 17 anys, Encamp)

“Se hacen actividades, como actividades de graffiti, o algo que hace la monitora en el ordenador, y a veces hacen viajes y bueno...” (Noi, 17 anys, Encamp)

“Jo si! A vegades he anat a fer els deures allà.” (Noia, 16 anys, Ordino)

“Jugar al poker... que és un lloc on ens podem reunir tots de tal hora a tal hora, no hi ha moltes normes i tens més llibertat. I estàs acompanyat, no estàs sol.” (Noi, 13 anys, La Massana)

“Informática, jugamos mucho a la play...” (Noi, 14 anys, La Massana)

“Passar l'estona, passar-ho bé amb els amics i tot. (Noi, 14 anys, La Massana)

“Jo abans de que obrissin el punt jove, si la meva mare no em treia a patades, no sortia, quan el van obrir ja he sortit més.” (Noi, 15 anys, La Massana)

“Arte... dibujos” (Noi, 17 anys, Andorra la Vella)

“Si, vengo a los ordenadores cuando me aburro. De 7 días vengo 2...” (Noi, 13 anys, Andorra la Vella)

“A fer els deures, algun treball. I quan no tinc, bueno quan l'ordinador està espatllat” (Noi, 14 anys, Andorra la Vella)

“Venir con los amigos, jugar a cartas, o sino conectarnos a los ordenadores...” (Noi, 16 anys, Sant Julià de Lòria)

“Hacer los deberes, tenemos ayuda.” (Noi, 16 anys, Sant Julià de Lòria)

“Actividades gratuitas, hacemos pizza, juegos donde podemos ganar cosas, el bingo.” (Noi, 12 anys)

“Talleres de cocina, talleres esportivos, juegos de mesa.” (Noi, 14 anys, Escaldes-Engordany)

“Bueno porque ellos están trabajando, y para no quedarnos en casa, nos dicen que vengamos aquí, y mis hermanas vas a los ordenadores y estamos bien.” (Noi, 14 anys, Escaldes-Engordany)

“Es para no quedarnos vagabundeando por la calle. Pero no siempre nos dejan venir. Porque es un vicio, y siempre venimos aquí, todos los días y nunca estudiamos. El que hay es de noches y estás sobao!” (Noi, 12 anys, Escaldes-Engordany)

“Quedas con los amigos y vienes aquí a estudiar cuando tienes un examen importante.” (Noi, 12 anys)

5.5. Interès del punt jove:

Una part dels joves entrevistats no tenen un gran interès per l'espai jove, doncs uns no hi estan inscrits, i la participació entre aquests és molt reduïda, en canvi d'altres hi van més sovint, de tal manera que participen en algunes de les activitats proposades.

“No. Pero está bien que haya eso, porque hay en todas las parroquias, pues también aquí.” (Noi, 15 anys, Canillo)

“Es como un encuentro con tus amigos cuando sales del instituto. Sales y te encuentras a tus amigos, puedes interactuar...” (Noi, 17 anys, Encamp)

“La gente de nuestra edad no viene, sólo si no tienen ordenador vienen a hacer trabajos.” (Noia, 14 anys, Ordino)

“És un lloc on ens podem reunir tots de tal hora a tal hora, no hi ha moltes normes i tens més llibertat.” (Noi, 13 anys, La Massana)

“Hacer falta, si bueno. Si no tienes nada que hacer, a veces, pues matas aquí el tiempo, a veces. En los ordenadores, te pueden ayudar, la Paula.” (Noi, 15 anys, Sant Julià de Lòria)

“Cuando llueve nos ponemos aquí porque el agua no llega.” (Noi, 12 anys, Escaldes-Engordany)

5.6. Propostes pels espais jovent de cada parròquia:

Alguns dels adolescents han esmentat una sèrie d'activitats o serveis dels quals els agradaria gaudir en l'espai jove de la seva parròquia, i que possiblement contribuïssin a una major popularitat dels centres. A continuació es presenten les propostes realitzades pels joves adolescents de cada parròquia.

Canillo:

-Caire esportiu:

“Més futbol sala.” (Noi, 15 anys)

-Caire lúdic:

“Que portin la festa Flaix, o facin la festa de la Joventut” (Noia, 14 anys)

Encamp:

-Caire esportiu:

“Que organitzessin coses de muntanya, excursions... a Andorra i Escaldes hi organitzen moltes històries, al *skate-park*: campionats. Festes i..” (Noi, 16 anys)

“Que s'hi fes dansa!” (Noia, 15 anys)

-Caire cultural:

“Xerrades, tallers o activitats.” (Noi, 16 anys)

Ordino:

Pel que fa a l'aquesta parròquia, no s'ha fet menció de cap servei o activitat que es trobés a faltar.

La Massana:

-Caire lúdic:

“Una mica més de varietat, futbolín, hockey d’aire, billar...” (Noi, 15 anys)

-Caire educatiu:

“Orientació per estudiar, per anar a treballar, o sigui ara estem a una edat que dintre de poc tindrem que decidir on anar.” (Noia, 16 anys)

Andorra la Vella:

-Caire lúdic:

“Que posin un cinema” (Noi, 13 anys, Andorra la Vella)

“M’agradaria que a vegades deixessin fulls per dibuixar, activitats.” (Noia, 13 anys)

Sant Julià de Lòria:

-Caire lúdic:

“Se podría mejorar poniendo futbolín, no sé, juegos para divertirnos.” (Noi, 15 anys)

“Poner actividades pa gente de 15 para arriba. Que no siempre fueran tan infantiles.

Pero a ver, es que este espacio es muy pequeño.” (Noi, 12 anys)

“Es que, por ejemplo en el espai jove... bueno, no es el punt jove, pero es casi lo mismo, en Escaldes. Pues eso, lo del futbolín y todo nos referíamos a eso. Porque allí hay futbolín, un montón de juegos, hay billar, ordenadores igual, y salas pa estudiar. Porque allí tienen una sala pa estudiar, otra pa los juegos, otra pa ordenadores, está bien... Las actividades son para gente más pequeña. Llegan aquí, se ponen hacer manualidades, eso no atrae mucha gente no? Sólo a los más pequeños. Si hubieran actividades mejores, pues vendría más gente.” (Noi, 15 anys)

“La verdad es que poniendo así actividades y todo eso vendría más gente. Porque ahora a los ordenadores quién viene? Los que no tienen ordenadores en casa, o Internet. Que viene aquí pa conectarse al Facebook, al MSN o lo que sea. Pero los que tienen internet en casa se quedan, como es mi caso. Yo me quedo en casa porque aquí no vengo a hacer gran cosa. Y si poniendo actividades, creo yo, que podría venir más gente. Mucha más gente.” (Noi, 16 anys)

-Caire cultural:

“Hacer buenos viajes. Como... al Tibidabo de Barcelona, así pagas una cantidad y vas con ellos. Te lo pasas bien.” (Noi, 16 anys)

“Se podrían hacer más actividades de... y menos actividades de cosas manuales, mmmmm, no sé, salidas, más charlas... pues no sé, culturales, o de ocio, como ir al Tobotronc, así que lo tenemos más cerca...” (Noi, 11 anys)

Escaldes-Engordany:

-Caire lúdic:

“Un taller de peluquería y maquillaje...” (Noia, 15 anys, Escaldes-Engordany)

“Yo creo que el punt jove hay más chicos porque hay más actividades para chicos, porque hay el futbolín, el billar... solo hay el facebook en los ordenadores. Tendría que haber... un concurso de belleza.” (Noi, 14 anys, Escaldes-Engordany)

“Concursos, con premios!! Porque así la gente tiene más ganas de ganar, así se participa, se lucha por la victoria.” (Noi, 15 anys)

“Nos pueden aprender a cocinar o algo. Hacer fiestas.” (Noia, 16 anys)

-Caire esportiu:

“El tiro en arco, que solo se hace en Andorra!” (Noi, 12 anys)

“Salidas a la piscina.” (Noia, 14 anys)

-Caire cultural:

“Faltan niñas, somos muy pocas! Es que cuando me dicen punt jove, pienso más en hombres!” (Noia, 14 anys)

6. OCI

6.1. Temps lliure:

Les pràctiques actuals d'oci entre els adolescents són de gran importància per aquest col·lectiu, però també per la població en general. En l'actual context postmodern, s'ha donat un canvi en les prioritats de les persones, és a dir: un gir cultural, l'oci s'ha convertit en un valor de màxima importància, incorporant-lo al estil de vida contemporani⁶. D'aquesta manera ocupa una bona part del temps lliure, tot i que aquest disminueix a mesura que s'incrementa l'edat, coincidint amb les obligacions laborals i familiars que cada cop van adquirint més pes. Tot i això, l'oci té un gran protagonisme i rellevància.

A dia d'avui, el concepte d'oci està molt vinculat a les activitats de consum, així com a les noves tecnologies.

Sovint, quan es parla d'oci, automàticament es relaciona amb activitats de consum. Com diu J. Dumazedier⁷, l'oci, condicionat pel consum de masses i l'estructura de classes, és de més en més el centre d'elaboració dels nous valors, sobretot entre el col·lectiu jove.

Entre els adolescents, s'observa que en un dia de jornada escolar, disposen d'una mitja de quasi tres hores de temps lliure. Aquest temps d'oci l'inverteixen majoritàriament mirant la televisió (68%), connectant-se a Internet (59'5%), fent esport (45%), i sortint al carrer (32%)⁸.

D'una banda, molts joves adolescents declaren passar estones del seu temps lliure pels centres comercials de la capital i sobretot d'Escaldes-Engordany, més concretament a l'Illa Carlemany, ja sigui mirant botigues, comprant, anant al cinema. Inclús en determinades parròquies més petites i menys comercials, els adolescents declaren

⁶ Aguila Soto, Cornelio (2006): *Ocio jóvenes y postmodernidad*. Universidad de Almería

⁷ Dumazedier, Joffre (1962): *Vers une civilisation du loisir?* Seuil, Paris

⁸ Enquesta als adolescents de 12 a 16 anys: "En un dia d'estudi/escola, de quant de temps lliure disposes?"

estar-hi bé, tot i que hi reclamen més botigues. Aquest apartat es pot lligar amb l'anterior de valoració de la parròquia. De fet la valoració de la parròquia va en funció del que aporta pel jove, és a dir, de la seva oferta lúdica i comercial. Si bé és cert, que les parròquies altes són valorades per la tranquil·litat, les parròquies del nucli, que aglutinen molts serveis, són molt més atractives pels joves.

En l'apartat de la parròquia i activitats que s'hi practiquen, ja s'han esmentat moltes de les declaracions dels joves respecte al oci i consum dins la parròquia o fora.

I per altra banda com ja s'ha mencionat, alguns dels joves entrevistats afirmen passar estones en centres culturals, en el punt jove de la seva parròquia per exemple, ja que és un punt de trobada entre els amics. Fan ús de les tecnologies, naveguen per internet, juguen a les vídeo consoles, tot i que tots afirmen tenir internet a casa i doncs, l'ús que li donen al espai jove és mínim. Així doncs una petita part del temps lliure d'alguns joves adolescents el passen al punt jove. Tot i això els adolescents reclamen més espais d'oci, donat que hi ha poques coses destinades als més joves. Els espais de joc són un dels elements més reclamats entre els adolescents.

6.2. Oci nocturn:

L'adolescència forma part d'una etapa més en el procés de desenvolupament de la persona en la qual comencen a sorgir noves necessitats, tal com la de practicar l'oci nocturn per exemple. És una etapa on es vol experimentar més llibertat, noves sensacions i nous hàbits, els quals sovint corresponen a una fase més avançada dins del procés de la vida.

Així com l'oci en el temps lliure es relaciona al consum, i tecnologies entre altres, tot sovint l'oci nocturn està relacionat a les activitats durant la nit, i els hàbits poc saludables que se'n deriven, determinades conductes de risc com ara consum d'alcohol, de tabac, altres substàncies il·legals, així com la pràctica de relacions sexuals sense protecció.

Referent a l'enquesta de joventut del 2010, pocs són els adolescents que poden tornar de matinada, doncs només un 7% declara poder tornar tard a les nits, un 20% de tan en tan, i més de la majoria (61%) manifesta no sortir mai o gaire bé mai. Arrel d'aquí, se'ls hi ha demanat als adolescents pels hàbits d'oci nocturn, la majoria d'ells declaren

sortir només puntualment, donat que els pares són poc permissius amb l'hora d'arribada a la matinada.

"No, yo no. Hasta los 18 no me dejan. Fins als 18 m'han dit que no cruzo un pie en la calle." (Noi, 15 anys, Canillo)

"Bueno yo no salgo, porque no me dejan. Si no saldría, pero no me dejan." (Noia, 15 anys, Canillo)

"Yo tengo un hermano mayor, de cuatro años más, y yo cuando tenía doce salía a dar una vuelta con él. Pero cuando no era con él no salía. Y hasta las doce de la noche, luego me venía a dejar en casa." (Noi, 16 anys, Encamp)

"Yo empecé a salir de noche a los catorce o a los quince años y tenía una hora marcada porque si no, no salía más y lo tenía que cumplir. Y a medida que iba avanzando y que les demostraba que podían confiar en mí, vamos que pasaba el tiempo y llegaba, me veían más responsable y me dejaban más." (Noi, 17 anys, Encamp)

"Bueno a mi no em deixen sortir, perquè a la meva germana gran li va passar lo del coma etílic, i no em deixen sortir fins tard i depèn de amb qui surti. I doncs clar ho pago yo. I m'agradaria que confiessin." (Noia, 15 anys, Encamp)

"Per aniversaris... si hi ha festa, sinó, no." (Noia, 15 anys, Encamp)

"Yo no salgo, me quedo en casa... me dejan si hay una fiesta o así..." (Noi, 14 anys, Ordino)

"De vez en cuando si, cuando hay una fiesta, pero me ponen un horario." (Noi, 14 anys, Ordino)

"Yo no salgo, a veces, cada dos fines de semana, o tres, si hay alguna fiesta o algo. Y el horario esto a veces me lo pone otras le digo que duermo en casa de un amigo o cojo el bus de noche como en la "fiesta de la juventut"... si les das confianza..." (Noi, 15 anys, Ordino)

"Si salgo con mis padres..." (Noi, 13 anys, La Massana)

"A mí me pueden dejar una vez cada dos meses, y no salgo eso de uh!" (Noia, 13 anys, La Massana)

"Salgo sólo las noches especiales" (Noi, 14 anys, Andorra la Vella)

"Bueno, me dejan salir pero no hasta las 5!" (Noi, 16 anys, Andorra la Vella)

"Yo el límit és fins la 1 o les 2 de la matinada" (Noia, 13 anys, Andorra la Vella)

"Yo si es una festa molt important fins... depèn de la persona fins més tard o no..." (Noi, 14 anys, Andorra la Vella)

“A mí me cuesta mucho que me dejen salir, pero al final los termino convenciendo. Me llaman no sé cuantas veces para ver si estoy bien, si ha pasado algo.” (Noia, 12 anys, Sant Julià de Lòria)

“Yo cuando quiero salir, se lo comento y me dicen vale pero te voy a buscar y yo no. Ya bajaré como pueda, sino ya te llamo. Y ya está, duermen con el móvil al lado y si llamo saben que tienen que coger el coche.” (Noi, 16 anys, Sant Julià de Lòria)

“Algunas veces, depende de como me comporte en casa.” (Noi, 15 anys, Escaldes-Engordany)

“A mí igual, a veces, no siempre, tengo una norma.” (Noia, 14 anys, Escaldes-Engordany)

“A mí me dejan salir por la noche, pero tengo que estar temprano en casa porque si les digo que me voy de fiesta, pues no, no me dejan.” (Noia, 14 anys, Escaldes-Engordany)

6.3. Conductes de risc:

Com ja sabem, les pràctiques nocturnes engendren sovint una sèrie de conductes de risc. Aquí es farà referència al consum d'alcohol, de tabac, i de drogues il·legals, donat que són les que s'han tractat al llarg del estudi.

Els més joves són cada cop més susceptibles a emprendre conductes de risc com ara el consum de drogues legals o il·legals. D'una banda perquè es troben en un període d'especial vulnerabilitat, fet que es dona a causa de la facilitat d'accés al consum, la manca d'informació i coneixement al respecte, la predisposició individual, la publicitat, l'aprovació social de les drogues legals, l'atribució del oci a les drogues, i per les relacions socials: principalment pel grup d'iguals. I per altra banda aquest consum és degut a la importància atorgada a l'espai ociós, i les conductes que se'n deriven. Com ja s'ha esmentat, aquest reforça un altre tipus de valors, que d'alguna manera propicien al desenvolupament de determinades conductes de risc.

S'entén com a conducta de risc aquella situació en la que la pròpia persona posa en perill la seva integritat física o mental al emprendre un conducta que arrossega fins al límit el propi cos.

De més en més el consum d'alcohol i tabac esdevenen una activitat social freqüent entre els adolescents. Cal destacar que en molts casos, els joves emprenen conductes de risc per tal de trobar un reconeixement per part del grup d'iguals. Però també es donen casos en els que es reproduïx un comportament, s'imita una conducta, és pot parlar d'un aprenentatge per imitació⁹. El jove adolescent imita un determinat model en un context, reproduïx el que veu en el seu propi entorn social, ja sigui a casa, com al carrer. Així doncs en demanar als joves si són conscients dels riscos i perills que comporta el consum d'aquestes drogues, una gran part d'ells consideren que no en són plenament conscients:

⁹ Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall

“Si, si, cuando tienes un susto ya eres consciente, pues te das cuenta de lo que pasa. Mi mejor amigo ha tenido un coma etílico, a los 15.” (Noia, x anys, Canillo)

“No, no saben. Te tiene que llegar el momento” (Noi, 15 anys, Canillo)

“Hay una niña, que en el telecabina se puso a beber y pilló un coma etílico. Tuvo que venir la ambulancia y todo.” (Noi, x anys, Canillo)

“La mayoría no, no sé. No, no tienen control la mayoría.” (Noi, 16 anys, Encamp)

“Bueno algunos jóvenes beben porque ven a los otros beber. Y esto de ver a un niño de 12 años beber y estar en una esquina vomitando pues...” (Noia, 16 anys, Encamp)

“No. S'està avançant molt això de l'alcohol i de les drogues. Ara tothom ho fa...” (Noia, 15 anys, Encamp)

“Homa, depèn de quins, perquè hi ha molta gent d'aquests, nenes de 12 o així que ja van borratxes a les 11 de la nit i aquestes sí que no són conscients. Però hi ha gent que sí eh. Però el que passa es que no ho respecten i van a la seva bola fins que acaben com acaben.” (Noi, 16 anys, Ordino)

“Depende de la gente, hay alguna gente también, que no tiene tanta experiencia, y no sabe lo que hace...” (Noi, 14 anys, La Massana)

“Els coneixen, però per fer-ho es diverteixen i no fan cas als resultats que pot tindre.” (Noi, 13 anys, Andorra la Vella)

“Depende de la gente, hay alguna gente también que no tiene experiencia, y no sabe lo que hace.” (Noi, 16 anys, Andorra la Vella)

“Yo creo que no, porque hay algunos que no tienen... Hay algunos que van tragando, van tragando hasta que no se dan ni cuenta de lo que están bebiendo, y mira, al final les pasa algo. Yo creo que no tienen conciencia.” (Noi, 15 anys, Sant Julià de Lòria)

“Yo sí, yo... yo me informé, a ver, porque si bebes mucho te puedes encontrar mal, y... y entonces me informé y tal y... bastantes jóvenes de mi clase también se han informado, pero hay los que les da igual, más o menos.” (Noi, 16 anys, Sant Julià de Lòria)

“Beben y se les va la cabeza. Por eso hay más conflictos en otras parroquias, porque aquí no hay discotecas, no hay fiestas tan grandes. Entonces suben allí arriba, se emborrachan... Luego siempre hay conflictos y peleas y todo. Nosotros si vamos, salimos y pa casa, no vamos a estar en peleas.” (Noi, 15 anys, Sant Julià de Lòria)

“Nos han dado varias charlas sobre esto, pero bueno... Creo que la gran mayoría se lo pasan por el mismísimo, no se lo toman en serio. Sabes, o sea, te arrastra a todo lo que quieres experimentar y probar cosas. También nos han dado charlas sobre la Marihuana, y todas esas cosas, pero tampoco.” (Noia, 14 anys, Sant Julià de Lòria)

“Tienes que entender que hay gente que sabe beber y que aguanta mucho tiempo y hay gente que no.” (Noia, 15 anys, Escaldes-Engordany)

6.3.1. Alcohol:

En aquest apartat el que s’ha fet és recopilar les diverses opinions que tenen els adolescents sobre l’alcohol i l’edat d’inici a l’aquesta pràctica. Un tret a destacar entre moltes de les aportacions és que quan parlen d’alcohol, la majoria parlen sempre en tercera persona, no s’inclouen, com si ells no fossin joves.

“Yo creo que las generaciones van aumentando, y ahora en sexto de primaria, a los 10 o 11.” (Noi, x anys, Canillo)

“Empiezan a beber a los 15 16, cuando entran en las discotecas y eso... yo no sé, hasta los 18 no lo voy a probar. Puede que sí, pero emborracharme no!” (Noi, 15 anys, Canillo)

“Como ha dicho ella, a los 12, a los 12 años tranquilamente. Porque los padres dan muchas libertades: ah voy al cumple de tal, dicen en casa de tal, pero en verdad están por allí al parque.” (Noi, 16 anys, Encamp)

“Als 14 cap a dalt. És molt fort eh. Hi ha gent que se li’n va el cap eh. No se’n adonen del que fan.” (Noia, 15 anys, Encamp)

“En la festa de la juventud había buen ambiente, mucha gente, la gente se conocía... Aun que la música no les gustaba a muchos porque era así heavyata. Pero lo que más me impacto eran dos niños que pillaron un coma etílico ahí en medio, sacando espuma por la boca. Yo lo vi...Por lo que han dicho se puso a beber solo porque estaba rallao, y se emborracho, y lo vieron en el suelo y si no lo llegan a levantar se ahoga.” (Noi, 15 anys, Ordino)

“Jo n’he vist als 12” (Noia, 15 anys, Ordino)

“A la pubertad, 13 14 años o por ahí.” (Noia, 14 anys, La Massana)

“A los 13 14!” (Noi, 16 anys, Andorra la Vella)

“A los 12 13 para arriba, porque la gente se mete en las fiestas de juventud, que ahí lo permiten, y bueno, allí venden alcohol a todos, y en discotecas igual.” (Noi, 15 anys, Sant Julià de Lòria)

“Antes no, antes solo bebían a los 17 18, pero se va conociendo el alcohol, las drogas, y al final hasta los niños de 7 años van a consumir drogas!” (Noi, 16 anys, Sant Julià de Lòria)

“Yo dije de 10 a 12, que es cuando empiezan a probar. Luego les empieza a gustar, y... lo mismo que pasa con el tabaco, porque empiezan de los 10 a los 12, lo prueban y luego les gusta. Y claro, van saliendo y van diciendo: “baaah yo lo he probado” “venga va ahora quiero probar otra cosa...” y van probando distintos tipos de alcohol y bueno... Cuando llegan a secundaria. Llegan a secundaria y se les activa el... Entonces ya, como ven a todo el mundo fumando, parar parecerse más guai o algo, pues empiezan a probar el tabaco.” (Noi, 16 anys, Sant Julià de Lòria)

“A los 18, pero yo tengo amigas que empiezan más pronto, 14 15 cuando empiezan a beber” (Noia, 15 anys, Escaldes-Engordany)

Per altra banda, molts d’ells creuen que els joves adolescents comencen a consumir ambdues substàncies al voltant dels 11 i 12 anys, cada cop més joves.

6.3.2. Tabac:

L’edat d’inici en el consum de tabac oscil·la entre la preadolescència i adolescència, doncs els més joves comencen al voltant dels 9 anys.

“10 o 11” (Noi, 15 anys, Canillo)

“Yo no, yo creo que cuando cambian hacia secundaria” (Noia, x anys, Canillo)

“A los 10. Yo he visto niños a los 10.” (noia, 15 anys, Encamp)

“Yo tristemente también he visto gente que a los 10 años ya fumaban.” (Noi, 17 anys, Encamp)

“Es para hacerse el chulo, yo a los 10 jugaba a la play, pero no con una mano en la play y la otra con un cigarro. Pero hemos evolucionado, la sociedad ha cambiado. El fumar o beber es porque la juventud lo ve de grandes, no sé, yo lo veo raro. Yo también veía a los más grandes fumar y beber y no me enganchaba, esto es lo que veo raro” (Noi, 16 anys, Encamp)

“Uuuuf aviat, més aviat encara que beure yo crec. A partir dels 11 o 12 ja està... a vegades és perquè passes un mal rato i no sé, et donen per provar i així si estàs

passant un mal rato. O la gent sol posar d'excusa això. Perquè l'ha deixat el novio i per provar s'enganxen." (Noia, 15 anys, Encamp)

"La gente empieza a fumar antes y tan pronto porque siguen a los grandes y los quieren imitar y por eso quieren hacer como ellos. (Noi, 16 anys, Ordino)

"Al principio es por imitar... pero luego se enganchan, pruebas y igual no te gusta pero te enganchas." (Noi, 15 anys, Ordino)

"Pero por ejemplo, mis padres me dicen que no fume, y ellos fuman" (Noi, 14 anys, Ordino)

"Pero por eso, porque saben que es malo y no lo pueden dejar porque están enganchados, y no quieren que te pase a ti, te dan un consejo, quieren ser padres ejemplares." (Noi, 15 anys, Ordino)

"Yo no fumo, pero mis padres fumaban y si alguien cercano fuma, ya te vuelves fumador pasivo" (Noi, 14 anys, La Massana)

"El que te obliga a fumar no es tu amigo" (Noi, 14 anys, La Massana)

"Hi ha molta gent que fume al nostre cole." (Noi, 13 anys, Andorra la Vella)

"Nosotras, bueno casi todos los de nuestro curso ya lo han probado, pero pocos se han enganchado, también se tiene que decir. Lo que pasa es que los que no se han enganchado lo vuelven a probar, lo vuelven a probar, hasta que se enganchan." (Noia, 14 anys, Sant Julià de Lòria)

"11 o 12 porque hay gente que se deja convencer, gente mayor que viene con la frase de: a que no tienes huevos!" (Noi, 14 anys, Escaldes-Engordany)

Els joves s'inicien de manera cada cop més precoç a diversos comportaments que anteriorment es donaven en etapes posteriors a l'adolescència. Aquest avanç ve potenciat per una societat on les noves tecnologies, entre altres factors, afavoreixen als membres de l'adolescència l'accés a terrenys simbòlics propis de l'edat adulta. Els mitjans tecnològics fan que aquests joves adolescents accedeixin a territoris simbòlics propis de l'etapa adulta, i que en altres èpoques l'accés era restringit.¹⁰

La precocitat és en molts casos un fet notable i característic de la societat actual. De fet, l'edat d'introducció en determinades conductes i hàbits s'avança constantment,

¹⁰ Injuve (Instituto de Juventud, Ministerio de Sanidad, Política social e igualdad) (2006): Realidad psicosocial: la adolescencia actual y su temprano comienzo.

entenen aquestes conductes com el consum d'alcohol, tabac i drogues, inici de les relacions sexuals, i llibertat de decisió.

Una possible causa del avenç en determinades pràctiques i conductes dels nois i noies són els diferents canvis que ha viscut la nostra societat, i el conjunt de les societats post-industrials.

7. CONCLUSIONS

Després d'haver realitzat l'enquesta de joventut del 2010, s'ha procurat il·lustrar determinada informació significativa mitjançant l'anàlisi qualitatiu sobre joventut.

Així doncs com s'ha vist al llarg del anàlisi sobre els adolescents del Principat d'Andorra, s'observen a grans trets unes tendències molt semblants entre els joves de les set parròquies, d'aquesta manera es forma un grup molt homogeni en tant que conductes, hàbits, i pràctiques. El diferencial entre parròquies queda refutat, doncs, cap conducta ni pràctica pot ser explicada per la parròquia de residència. Donat que es tracta d'un petit país on el col·lectiu jove és, com ja s'ha dit, molt homogeni.

Continuïtat en els estudis i orientació al respecte:

Pel que fa a la trajectòria acadèmica la majoria dels adolescents volen seguir estudiant després de l'educació post-obligatòria, ja sigui cursant formació professional com estudis universitaris. L'ampliació de la formació en molts dels casos és durà a terme a l'estranger, doncs al país la poca oferta educativa a més de la manca d'homologació dels estudis fa que marxin cap a Espanya o França. Les seves expectatives formatives han estat guiades entre alguns dels adolescents pels serveis d'Orientació de cada centre escolar, a més dels pares.

La família negociadora, adquireix una valoració positiva per part dels adolescents:

Referent a la família i la relació amb aquesta es pot considerar com a bona, a menys que es tractin temes vinculats al oci, i al marge d'autonomia i llibertat. En aquests casos la relació esdevé tensa per la majoria dels entrevistats, ja que sorgeixen determinades discrepàncies a l'hora de pactar horaris i sortides nocturnes. Molts adolescents busquen aquell marge d'autonomia per tal d'emprendre una actuació individual. L'etapa de l'adolescència es caracteritza per aquest element.

El temps lliure dedicat principalment a pràctiques ocioses, ja siguin comercials, formals o casuals. La participació entesa com a implicació social és gaire bé nul·la:

El temps lliure entre els adolescents s'inverteix majoritàriament en l'oci, es a dir, en les activitats esportives en la parròquia, ja sigui en Federacions i Clubs, en trobades amb els amics, passejar, anar al cinema, ús de les noves tecnologies, i consumir. Davant d'això la participació en associacions, entitats, organismes és gaire bé inexistent.

Quant a la valoració parroquial, totes les parròquies reben valoracions positives, ja sigui per la bellesa de la parròquia, per les diverses propostes ocioses, o per la proximitat de les coses. Tot i que es destaca que els adolescents que resideixen en les parròquies altes, passen major part del seu temps lliure a la capital i a Escaldes-Engordany, ja que argumenten que l'oferta d'oci en aquestes dues és més elevada, a més a més d'haver-hi una major concentració de joves, fet que atrau a la resta.

Es pot dir que el temps invertit en els espais i punt joves és reduït, donat que d'una banda, no tots els adolescents coneixen aquests espais, per tant proposen que se'n faci més difusió a través les xarxes socials. I per altra banda, les activitats que hi són proposades no són del màxim interès per part dels adolescents, ja que declaren que van dirigides a nois i noies més petits, i davant d'això reclamen més activitats relacionades amb l'oci nocturn, sortides conjuntes, i activitats més dinàmiques.

Avenç dels adolescents en determinades pràctiques, que oficialment corresponen a una etapa més avançada:

La temàtica del oci nocturn, sovint genera conflictes entre els progenitors i els fills, aquests últims voldrien decidir sobre les sortides nocturnes, però els pares els hi imposen uns horaris, donat que són encara molt joves per emprendre certes pràctiques, com les de sortir de festa. Un factor que influeix en aquest aspecte són les conductes de risc que se'n deriven. L'edat d'accés al consum de tabac, segons els joves entrevistats, oscil·la entre els 9 i 11 anys, i pel que fa al consum d'alcohol a partir dels 14. Aquests comportaments són explicats per la influència del grup d'iguals sobre l'individu, però també pel fet de voler experimentar i sentir-se diferent, així com aparentar més fort i més gran.

Així doncs a la llum dels efectes de la globalització, d'una major presència dels mitjans de comunicació, de les noves tecnologies, i dels canvis de l'estructura familiar, s'ha donat una transformació social. Aquesta ha generat complexitat en la transició de

l'adolescència cap a la vida adulta. Així, aquests canvis socials experimentats per la pròpia societat han tingut una clara repercussió sobre molts col·lectius, però sobre tot sobre els joves adolescents.

Al llarg de l'anàlisi s'ha observat en primera instància un augment del individualisme i del marge d'autonomia. L'estructura familiar, caracteritzada per la família negociadora es dota de gran acceptació per part dels joves, la relació entre progenitors i fills és valorada com a bona. La cultura del oci i els valors que se'n desprenen han passat a ser una esfera molt significativa de la vida. Aquest fet es reflexa amb el temps lliure dels adolescents, dedicat exclusivament al oci de manera quotidiana. Arrel d'aquí es pot deixar entreveure una relació dels estils de vida amb l'oci, extraient-ne determinades conductes de risc. Es dona doncs un avenç precoç en les pràctiques dels adolescents.

8.BIBLIOGRAFIA

- Aguila Soto, Cornelio (2006):** *Ocio jóvenes y postmodernidad*. Universidad de Almería
- Bandura, A. (1977).** *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall
- Centre de Recerca Sociològica (2011):** *Joventut d'Andorra 2010: Enquesta als adolescents de 12 a 16 anys*. Andorra, CRES, Institut d'Estudis Andorrans.
- Comas, D.; Aguinaga, J.; Andrés, F. ; Espinosa, A. y Chaita, E. (2003).** *Jóvenes y estilos de vida. Valores y riesgos en los jóvenes urbanos*. Madrid: INJUVE-FAD.
- Dumazedier, Joffre (1962):** *Vers une civilisation du loisir?* Seuil, Paris
- Dumazedier, Joffre (1975)** Ocio, en Enciclopedia de las Ciencias Sociales, Madrid, Aguilar.
- Departamento de educación y cultura. (2001).** La orientación educativa en la educación Infantil y Primaria. Navarra.
- Guibert, G.; Gutiérrez, I.; Martínez, C. (2005).** *Comportamiento ante el alcohol de los estudiantes en las etapas de la adolescencia*. Cuba: Revista Cubana de Medicina General Integral. n.o 21. pp. 1-10.
- Instituto de Juventud. (2006):** *Realidad psicosocial: la adolescencia actual y su temprano comienzo*. Ana Serapio Costa, INJUVE. Madrid.
- < <http://www.injuve.es/contenidos.downloadatt.action?id=2134049042> >
- Meil , G. (2005),** *El reparto de responsabilidades familiares y domésticas en la Comunidad de Madrid*. Comunidad de Madrid, Consejería de Familia y Asuntos Sociales.
- Meil, G. (2006),** *Relaciones padres e hijos en la España de hoy*. Colección de estudios sociales nº 19, Fundación La Caixa, Barcelona